

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pismen ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

Velika razstava UJU ob priliki skupščine v avgustu.

1. Namen in ureditev razstave.

Šolska razstava za vso državo, ki jo priredi UJU o priliki desetletnice obstoja združenja, ima namen pokazati kakšna je danes naša narodna šola in kakšen je njen napredek v zadnjih 10 letih. Prvič se bo sedaj lahko spoznal učitelj iz Šumadije, posebej na izdelkih z delom svojega tovariša iz Primorja, kjer so drugačne kulturne in gospodarske razmere, ki vplivajo na njegovo delo v šoli. Učitelj iz Slovenije bo lahko pokazal delo v osemrazredni šoli svojemu tovarišu iz Bosne, ki deluje v najtežjih socialnih razmerah. Namen te šolske razstave za vso državo je: spoznanje celokupne naše narodne šole; s tem namenom je pa že tudi določena njena smer in delo na nje organizaciji. Državna razstava bo pokazala delo naše šole v najrazličnejših razmerah in pa najspešnejše lastnosti tega dela, ki ga zahtevajo kulturne in gospodarske razmere.

Ta razstava naj pokaže:

1. Otroške pisne sestavke in risbe iz vseh učnih predmetov: računstva, jezikovnega pouka, zemljepisja (zemljevidi) in zgodovine, prirodnoznanstva (diagrami itd.), in iz krajev, kjer so že organizirani višji razredi narodne šole, posebni pisni in drugi izdelki iz prirodnoznanstva.

2. Ročna dela, deška in dekliška, v zvezi z ostalim poukom, kot učilo; posebno predmeti, ki so jih izdelali učenci sami in s pomočjo učiteljstva z namenom, da se jih uporabljajo kot učila.

3. Ročna dela, deška in dekliška, kot predmet s posebnim ozirom na narodno ornamentiko in uporabo v folklori (primitivni modeli etnografskega značaja).

4. Učila v duhu delovne šole, ki so jih izdelali učitelji za svoje delo v šoli.

Na ta način se dobijo razstavni predmeti o delu v šoli za vse učne predmete, a na razstavi se jih bo grupiralo tako, da bo mogoče ustvariti skupno sliko o delu v vsakem učnem predmetu pod različnimi okolnostmi. Ta del bi se mogel imenovati **intimni del razstave**, a poleg njega bo ponazorovalo našo narodno šolo še to:

a) učne knjige za vse učne predmete, ki se jih uporabljajo v naših narodnih šolah.

b) Mladinski listi in pa najznačilnejše knjige iz mladinske književnosti, ki služijo kot dopolnilno čtivo.

Razvrstitev učnih knjig, mladinskih listov in knjig mora izvršiti vsaka sekcija zase; učne knjige bodo razstavljene po učnih predmetih, listi in knjige pa skupno.

Da bi se mogel pokazati vsestranski razvoj narodne šole v naši državi po ujedinenju, smo naprosili ministrstvo prosvete, da pripravi za to razstavo posebne statistične tabele in diagrame. Statistični material o razvoju šolstva in grafični izkaz morejo pripraviti sekcije za svoj teritorij — ali po banovinah, ali pa za teritorij, za kateri je veljal neki zakon pred uveljaviteljem zakona o narodnih šolah iz leta 1929. Učiteljstvo naj da v ta namen na razpolago slike posameznih šolskih poslopij. Najbolj bi odgovar-

jali temu namenu albumi šolskih stavb, urejeni po banovinah in srezih (slike v velikosti razglednic), a pod vsako šolo je treba označiti kraj, kjer se nahaja in leto, ko je bila zidana. Ti albumi bodo najjasnejše ilustrirali stanje šol v posameznih banovinah in srezih.

Poleg šolske statistike se naj pripravijo vse tiskovine, ki služijo šolski administraciji v posameznih banovinah tako, da se zamore dobiti čim popolnejša slika učiteljevega šolskega dela. Tudi ta material bi morale pripraviti posamezne sekcije.

Na razstavi bodo tudi posebni oddelki:

a) za ureditev otroških vrtcev in zavetišč in delo v njih;

b) za specialne zavode in šole za defektno dečo.

Razstavo šolske higijene in telovadbe po sokolskem sistemu bo pripravil poseben centralni odsek.

c) Na razstavi bi mogle dobiti poseben oddelek tudi poskušne šole (razredi), če se javijo. Isto velja za kmetске in nadaljevalne šole.

2. Organizacije in zbiranje razstavni predmetov.

Zbiranje predmetov potrebnih za razstavo je določil že gospod minister prosvete z razpisom O. N. Br. 1502 z dne 21. februarja 1930. leta. Da se bo pa moglo to zbiranje izvesti, je potrebno, da pripomore vsak učitelj po svojih močeh. Zato prosimo:

1. Da izbere vsaka šola predmete, ki bi prišli v poštev za razstavo kot je to rečeno pod 1. in da te predmete dostavi najkasneje do 5. julija t. l. pristojnemu sreskemu šolskemu nadzorniku. Sigurno pa naj pošlje vsak upravitelj sreskemu šolskemu nadzorniku sliko svoje šole s potrebnimi podatki.

2. Da sreski šolski nadzorniki z nekaterimi tovariši sortirajo prejeti material. To je potrebno, ker ni prostora, da bi se razstavilo vse, kar bode zbrano. Za razstavo so potrebni najmarkantnejši predmeti, s katerimi se more pokazati smisel dela in specifičnost okolice in razmer pod katerimi se dela. Vsak predmet, namenjen za razstavo, mora imeti označeno šolo (kraj, srez, banovina) odkoder je.

3. Sreski šolski nadzorniki bodo poslali zbrani in sortirani material za Dravsko ba-

novino na poverjeništvo UJU v Ljubljani in to sporazumno s prosvetnim oddelkom krajevske banske uprave. Sekcije morajo izvoliti posebne odseke, ki bodo ta material sprejeli, ponovno sortirali in uredili za posamezne oddelke na razstavi in jih že urejene odposlali v Beograd najkasneje do 5. avgusta t. l.

4. Vsaka sekcija mora določiti 2 do 3 člane iz odseka za centralo, ki bodo ob določenem času šli v Beograd zaradi urejevanja na razstavi.

3. Stroški razstave.

Da bi bili stroški za razstavo čim manjši, je delo posameznikov prostovoljno in se v nobenem slučaju ne honorira. Razstava je zamišljena idealno in zato apelira UJU na idealizem svojih članov, da čim bolj reprezentirajo našo šolo. Razstava se ne prireja samo zaradi učiteljstva, marveč tudi zaradi ljudstva in pristojnih oblasti, da bi imeli priliko videti delo naše narodne šole in da morejo objektivno presoditi napore in idealno delo učiteljstva narodnih šol. Nadejamo se, da bo de prišlo tudi učiteljstvo iz inozemstva, zato je potrebno, da tudi napram tem dostojno reprezentiramo našo šolo. Vsa razstava naj pokaže idealizem našega učiteljstva in delo naše države za prosveto.

Kljub prostovoljnemu delu učiteljstva, je treba računati s stroški: 1. za prevoz materiala; 2. za hivanje prirediteljev iz notranjosti države v Beogradu i. dr.

Stroški za prevoz bodo nastali šele s pošiljantvijo na sekcije UJU, ker šole lahko pošljejo nadzorniku brezplačno. UJU bo skušalo dobiti brezplačen prevoz tudi na železnici.

V vsakem slučaju bodo nosile stroške za prevoz materiala sekcije UJU, na katerih teritoriju je zbran material za razstavo. Stroške za prireditve razstave v Beogradu bo pa nosil izvršni odbor, ki se bo pobrigal tudi za preskrbo oseb, ki pridejo iz notranjosti države.

Razstava mora biti vidna manifestacija pedagoško-prosvetnega delovanja jugoslovenskega učiteljstva in zaradi tega apeliramo na vse tovariše(ice), da nam pri tej akciji pomagajo z delom in nasvetom.

Smisel stanovske organizacije učiteljic.

(Referirala tov. Angela Vodetova na občnem zboru Društva učiteljic.)

Nelogično — vsaj na prvi mah — se zdi dejstvo, da spričo današnje politične, še bolj pa stanovske enakopravnosti obstojajo skoro v vseh državah v večini stanov posebne ženske strokovne organizacije, ali pa vsaj ženske sekcije v skupnih organizacijah. V Nemčiji n. pr. so nameščenke vseh kategorij organizirane zase, a tudi delavke imajo posebne sekcije v svojih strankah. Isto je v Franciji, na Češkem, v Avstriji, v Angliji. Neka bančna uradnica iz Grčije mi je nedavno izjavila, da imajo ženske nameščenke sedaj mnogo ugodnejše stališče, odkar so organizirane ločeno.

Skoro izgleda, da čim bolj se v teoriji poudarja enakopravnost, tem bolj pokazuje

praksa potrebo po samostojnem uveljavljanju s strani žen — službojemalk. Vzrok tej emancipaciji nedvomno ne leži samo v konkurenčnem boju za eksistenco, temveč ga je iskati globlje. To potrjuje zlasti dejstvo, da so celo učiteljice kot pripadnice stanu, kjer je praktično izvedena skoro popolna stanovska enakopravnost, v večini držav združene v posebnih ženskih stanovskih organizacijah, čeravno so poleg tega navadno tudi članice skupne stanovske organizacije.

Zanimivo je, da imajo učiteljice v Angliji popolnoma samostojno stanovsko organizacijo, ne da bi bile obenem včlanjene tudi v skupni organizaciji. Vzrok temu je predvsem dejstvo, da niso v službi popolnoma

enakopravne s svojimi moškimi tovariši, dasi uživajo tam ženske vse politične pravice. Izjavljajo, da se proti temu nenormalnemu stanju mnogo uspešneje bore v lastni organizaciji, ker se ne morejo na nikogar zanašati. Ali je to stališče pravilno, o tem je nam težko soditi, ker pre malo poznamo mentalitet angleških žen, zlasti še učiteljic. Merodajen je tudi duh, ki vlada v moški organizaciji. Spričo današnje gospodarske situacije v Angliji nedvomno igra vlogo tudi kruhoborstvo, ki je morda tudi eden vzrokov cepljenja. Toda v splošnem se lahko trdi, da materialna borba nikakor ni edini vzrok samostojni organizaciji učiteljic, kajti njih delo očituje tudi globlje vidike. Uspešno se udeležujejo v raznih odsekih, zlasti v stanovsko-političnem, v odseku za žensko strokovno šolstvo, posebno pa v prosvetnem, ki skrbi za samozobrazbo ter za prosvetno delo med ženstvom.

Tudi avstrijske učiteljice imajo močno stanovsko organizacijo, ki jih je vedno vzpodbujala k javnemu, zlasti prosvetnemu delu. Znano je, da so avstrijske učiteljice kulturno razmeroma na najvišji stopnji. V materialnem in službenem pogledu so popolnoma izenačene s svojimi moškimi tovariši, iz česar lahko sklepamo, da vrši društvo predvsem kulturne naloge.

Za vzgled nam lahko služi stanovska organizacija češkoslovaških učiteljic, ki so se vedno v polni meri zavedale svojega kulturnega poslanstva; delale za osvobodjenje češkega naroda skupno z najboljšimi možmi in nato pomagale graditi državo. Voditeljica čeških žen Plaminkova je bila učiteljica. Danes je senator v češkoslovaškem parlamentu in prvi mož republike Masaryk visoko ceni njeno delo za narod. Ob priliki nekega mednarodnega ženskega kongresa v Pragi je rekel: »Mnogo smo ustvarili odkar imamo samostojno državo, a za uspehe se imamo zahvaliti v veliki meri ženam.« Večino socialnega dela so vzele žene v svoje roke in povsod se odlikujejo med njimi učiteljice. Da morejo svoje delo uspešneje vršiti, imajo tudi one samostojno organizacijo: »Državna osrednja jednota učiteljic na Češkem«. Zanimajo se in aktivno sodelujejo pri reševanju stanovskih, pedagoških, političnih in socialnih problemov. Imajo tudi lastno glasilo, izvršno urejevanje »Časopis učiteljic«, ki izhaja 14dnevno z mesečno prilogo »Šolska reforma« ter prinaša izvrstne članke o najrazličnejših vprašanjih, ne samo pedagoškega, temveč tudi splošno kulturnega značaja. Torej tudi organizacija čeških učiteljic ne služi v prvi vrsti borbi za stanovske interese, temveč ima tudi višji smoter: delo za splošno.

Učiteljice v Nemčiji imajo poleg skupne stanovske organizacije istotako samostojno žensko stanovsko društvo, ki izvršno uspeva ter se popolnoma jasno zaveda potrebe svoje eksistence, vsled česar mu tudi nihče ne osporava pravice do obstoja.

Ker sem imela sama priložnost vpogleda v delovanje tega društva, naj se nekoliko dalje pomudim tu. Že ime ustanoviteljice Helene Lange nam jamči o globljih smotrih tega društva. In res, to ni običajna stanovska organizacija, kajti njeno pedagoško, stanovsko-politično in socialno delovanje ter duh, ki vlada v njej od vsega početka, po-

Posetite koncert pevskega zbora UJU, dne 10. maja v UNIONU!

LISTEK.

Mladinska Matica in Naš rod.

(Nekaj misli o združitvi obeh institucij.)

Letošnja ločena akcija za »Naš rod« in Mladinsko Matico je pokazala, da v prihodnjem letu ne smemo iti več po tej poti. Število naročnikov Mladinske Matice se je zopet toliko skrčilo, da bodo komaj kriti stroški za izdajo obljubljenih štirih knjig. Vzrok temu je iskati predvsem v dvojnem zbiranju naročnine. Na eni strani poldrug dinar mesečno, ki so ga starši lahko utrpeli, na drugi strani cel »kovač«, ki si ga marsikdo ni mogel pritrigati, četudi bi si ga bil rad. Vzemimo samo težko gospodarsko krizo v naših premovalnih revirjih, ki je bila na vrhuncu baš v času zbiranja za Maticine publikacije. V obeh prvih letih je imela Matica v teh krajih zelo lep odstotek naročnikov, ki jih bo morala letos pogrešati. So pa tudi kraji, ki so dali letos Matici več naročnikov nego lani. Tu je učiteljstvo gotovo že pred Božičem začelo z zbiranjem in če drugače ne, pa po obrokkih. Baš ti vrli tovariši in tovarišice so največ pripomogli, da ne bo treba letos skrčiti obsega publikacij, kar bi sicer

Matica morala storiti, ako ne bi hotela zabresti v dolg.

Ostati tudi v bodoče pri ločeni akciji, bi se reklo ogroziti obstoj Mladinske Matice. Tega pa gotovo ne bo želel nihče, kdor ima v rokah njenih sedem lepih knjižic in si predstavlja, kakšna težka vrzel bi nastala v naši mladinski književnosti, ako bi Matica morala ustaviti svoje tako srečno započeto delo. Velja torej zagrabiti problem združitve »Našega roda« in Mladinske Matice, v čemer vidim jaz edini izhod iz te kritične situacije.

Za združitve ni treba drugega, nego formalnega sklepa letošnje pokrajinske skupščine. Nekaj drugega pa je reorganizacija zbiranja naročnine, ki sem si jo jaz zamislil takole:

Otroci naj bi v prihodnjem letu plačevali po 2 Din mesečno, počeni s septembrom, skupaj torej 20 Din (lahko — in to bi bilo celo prav želeli! — tudi ves znesek hkrati, ali polletno), pa bi za to dobili 8 števil »Našega roda« in Maticine publikacije. Prva številka »Našega rodu« bi izšla v začetku oktobra, zadnja v začetku maja, v juniju pa bi prišle knjige. Naročilo bi moralo ostati nedeljivo, to se pravi, kdor bi hotel dobiti knjige, bi moral naročiti tudi »Naš rod« in obratno. S tem bi se omogočilo tudi združitve obeh sedanjih uprav in bi se poslovanje močno poenostavilo tako za upravo kakor tudi za poverjenike.

Ako bi hoteli obdržati dosedanja obseg lista in publikacij, bi potrebovali po mojem

računu, ki temelji na realnih številkah, najmanj 30.000 naročnikov. To bi nemara gladko dosegli. Dva dinarja mesečno se mi zdi znesek, ki ga bo vsak dosedanji naročnik Našega roda rad utrpel. Preko te vsote pa bi ne smeli segati, ako hočemo še računati z maso, kar je tudi v našem programu.

Dosedanja bloki Mladinske Matice bi odpadli. Poverjeniki bi dobili samo naročilnice po vzorcu »Našega roda« in po 10 položnic za vsako šolo. Odpadale bi tudi naročilne dopisnice in z njim lep znesek za frankiranje. Naročilo bi se označilo na vrhu položnice, kakor je to prakticiralo že mnogo šol pri naročanju »Našega roda«. Eventuelne pripombe, ki pa jih pri rednem in točnem poslovanju ponajveč niti treba ni, bi se pripisale na zadnjo stran položnice, nikakor pa ne na stroške uprave. Reklamacije so poštne proste.

Kaj pa z menjavanjem naročnikov? Kdaj bi bil otrok upravičen do prejema publikacij in kako bi se vodila o tem evidenca? — Mislim, da bo v prihodnjem letu prav malo menjavanja. Ako bi vsak razrednik otrokom dobro pojasnil ugodnost skupnega naročanja (— v deljenem naročilu bi morala biti cena listu 2 Din, to je 16 Din, cena publikacijam pa 12 Din!) — ne bo hotel nihče manjkati s poslednjimi obroki, ker bi tako izgubil pravico do prejema publikacij. Otroki bi bil torej upravičen do prejema publikacij, čim bi se izkazal, da je vplačal vseh 20 Din. Zato bi moral dobiti pri pri-

javi izkaznico, v katero bi mu razrednik (poverjenik) potrdil vsakokratno vplačilo z lastnorodnim podpisom. V upravi bi se vodila samo številčna (ne poimenska!) evidenca. Kolikorkrat po 20 Din bi izkazala posredina šola do 1. junija, toliko serij Maticinih publikacij bi prejela. Kdor bi se prijavil šele ob koncu leta, bi moral prav tako poravnati vso naročnino, ne glede na to, ali bi mu mogla uprava dostaviti tudi vse izišle številke Našega roda v dotičnem letniku. Idealno bi bilo seveda, da bi se že ob začetku leta izvršile vse prijave in še idealnejše, ako bi vsi naročniki mogli ob tej priliki poravnati vso naročnino. Saj bi šlo tu za preko polmisljensko vsoto, ki bi, četudi le prehodno, vrgla upravi lepe obresti. Tako gladko pa seveda ne pojde. Zadovoljni bi morali biti, da bi tekli obroki brez zamud in komplikacij, kakor teko pri veliki večini šol že letos za »Naš rod«.

Kako bi se preosnovala uprava, te je drugo vprašanje, ki sega preko namere tega članka. Najvažnejše je sedaj vprašanje, kakšen bi bil odziv med naročniki in ali bi bilo mogoče zagotoviti pri mesečnem prispevku 2 Din gori omenjeni minimum naročnikov? O tem bi se trebalo zdaj razgovoriti na društvenih zborovanjih, da bi mogli dobiti do pokrajinske skupščine že zanesljivo podlago za praktično izvedbo mojih in morda še drugih predlogov.

V. Mazi.

Pevski zbor bo izvajal program turneje po Češkoslovaški.

menja vstajenje ženske stanovske zavesti, zavesti o njeni vrednosti v poklicnem življenju ter o njeni nalogi v delu za narod. Helena Lange je s sugestivno silo ustvarila iz mnogih nemških učiteljic osebnosti, do volj močne, da so preblikovale duševnost nemške žene. Nedvomno je njena osebnost tako silna vsled dejstva, ker je postala to kar je, popolnoma sama iz sebe. Izobrazila se je sama, brez šole, brez voditelja, zgolj iz notranjega hrepenenja po spoznanju resnice. Nikdar ni bila deležna kake obvezne izobrazbe, zato je instinktivno izbirala iz zakladov znanosti ono, kar je imelo po njeni sodbi vrednost v odnosih do ljudi in do življenja. Vse njeno delovanje je pričalo, da bogastvo njene duše ni mrtev kapital. Njene ideje so prešle v življenje, njen stremeci duh je ožarjal tisoče njenih učenk in poznejših sodelavk. Že kot usmerjena osebnost je napravila v Berlinu učiteljski izpit — prej je bila vzgojiteljica ter je dobila mesto učiteljice v Berlinu. Tu je kmalu našla idealna delavka tudi idealen delokrog: postala je voditeljica seminarja za učiteljice, ki je bil tedaj (okrog leta 1890.) najvišje žensko izobraževališče v Berlinu ter je bila obenem duša društva učiteljic. Tako je lahko vršila smotrno svoje delo, vplivala je na svoje gojenke, ostala je še nadalje z njimi v kontaktu potom društva, vzgajala je sodelavke in sobojevnice. Ona je vzgojila najmarkantnejše ženske osebnosti sedanje Nemčije. Pod njenim vodstvom je društvo priborilo spolnitatev ženske izobrazbe v praktično smer, na društveno pobudo so se pričela ženam odpirati vrata na vsučiliščih, čeprav spčetka le kot izrednim slušateljicam.

Duh, ki je zavel s Heleno Lange v društvu nemških učiteljic, ga preveča še danes. Kajti nemške učiteljice se v polni meri zavedajo svoje naloge v delu za kulturno in socialno povzdigo svojega naroda. Koliko smisla imajo za vzajemno delo, priča zlasti dejstvo, da so v skupni organizaciji združene učiteljice vseh kategorij, od otroških vrtnaric, voditeljic zavetišč in mladinskih domov, osnovnošolskih ter strokovnih učiteljic do univerzitetnih profesorice. Celotno privatne učiteljice imajo svojo sekcijo v društvu, ki se bori za izboljšanje njih eksistence, jih podpira ter skuša reševati zlasti vprašanje enotne izobrazbe, gnotnega izboljšanja ter starostnega zavarovanja. — V skupnem glasilu se jasno odraža njih stremeljenje in delovanje. Problemi, ki jih obravnavajo posamezni članki so mnogovrstni, često tudi taki, ki segajo v globino znanstvenih razmotrivanj. Vprašanja o socialni zakonodaji, socialnem zavarovanju, zaščiti dece, gospodinskem šolstvu itd., obravnavajo navadno s splošnega stališča, a če je umestno, ga objasne tudi s posebnim ozirom na ženske naloge, oziroma interes. List se zanima tudi za uspehe drugih ženskih strokovnih organizacij, z zanimanjem spremlja njih borbo za eksistenčni minimum ter napredek v strokovni izobrazbi, z zadoščenjem beleži vsak uspeh. Toda list se nikakor ne postavlja na kako ekskluzivno feministično stališče, temveč vneto zasleduje vse delovanje skupne stanovske organizaci-

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOSICEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detail.

† Drogenik Josip in † Likar Ladislav.

Koncem februarja je odšel prvi, začelkom marca je legel drugi v hladni grob.

Prvega krije domača ruša, drugi počiva v bratski hrvaški zemlji.

Prvoimenovani je bil sin bivše »zelenke« Štajerske, drugi pa doma iz solčne Gorice. Nista bila reformatorja, njihju ime ne bo ovekovučeno v analih slavnih velmož, a vendar zaslužita nekoliko pozornosti. Bila sta učitelja, bila sta vzgojitelja, ki sta delovala med našim rodом ob Soči.

Drogeniku je posvetilo »Jutro« 9. marca t. l. pod naslovom Učitelju-trpinu v spomin nekaj toplo pisanih vrstic iz Poljčan, pričevišči tudi njegovo sliko. O Likarju pa poroča isti list 7. marca, da je umrl in koncem lista nas obveščajo žalujoči ostali o njegovi smrti 6. marca t. l.

To je vse. Pijeteti je zadoščeno, svet hiti dalje po svojih potih.

Ne morem pa molčati jaz ki sem ju poznal, ki sem z njima študiral na proslulem učiteljsku v Kopru in jima bil tovariš in prijatelj.

Razmišljal sem, in čakal. Kaj naj pišem, kako naj se jima oddolžim za leta sreče in harmonije, ki smo jih prebili ob obrežju naše tako lepe Adrije. Čas je potekal, neprijetno mi je bilo ob misli, da jima dočujem prijateljsko besedo, v deželo je prišla Velika noč.

In ravno na ta dan skušam izpoiniti svojo dolžnost in obljubo podano znanecem in prijateljem.

je, informira svoje čitance o vsem, kar je važnega za ves stan ter zavzema k vsem povzgom, predlogom, sklepom, ter vobče k vsemu življenju v organizaciji precizno svoje stališče.

Podobno kakor v drugih državah so tudi pri nas organizirane učiteljice v skupni organizaciji, a poleg tega po posameznih ženskih stanovskih društvih s sedeži v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in Beogradu. Kakor znano, so pri nas društva samostojna ter so medsebojno le v prijateljskih odnosih.

Ce zasledujemo delovanje in stremeljenje vseh teh ženskih učiteljskih organizacij, se kmalu prepričamo, da so cilji povsod enaki, četudi je ponekod bolj poudarjeno eno, ponekod zopet drugo vprašanje, kakor jih pač trenutna potreba tira v ospredje. Toda globlji smoter, to je oni, ki daje ženskemu stanovskemu društvu pravico do trajnega obstoja, je in mora biti povsod isti. Tega se moramo zavedati tudi me, slovenske učiteljice, in sicer kot društvo in kot posameznice.

Kakor vemo, je bilo društvo slovenskih učiteljic v Ljubljani ustanovljeno pred 30 leti ob priliki, ko se je začelo med učitelji samimi agitirati za to, da bi prejemale učiteljice manjšo plačo nego učitelji. Učiteljice so morale seči po samoohranbi. Danes naši tovariši vsaj javno priznavajo geslo: za enako delo enako plačilo in se — upamo — ni bati, da bi se nam iz skupne organizacije osporavala pravica na enako plačo, kakor se je to zgodilo pred 30 leti. Tudi priznavamo, da je v UJU v glavnem vsaj teoretično izveden osnovni princip vsake stanovske organizacije, na podlagi katerega morajo biti združeni vsi pripadniki enega in istega stanu na principu enakopravnosti, brez ozira na spol in seveda tudi na politično prepričanje, oziroma svetovni nazor. Toda teorija je eno, praksa je drugo. Nihče ne more tajiti, da se moški ne morejo orestri svoje tradicijske dedščine, to je zavesti svoje absolutne premoči nad žensko in da često manifestirajo to svojo premoč tudi v svojih dejanjih. Po udarjam, da tega ne navajam kot očitke, temveč kot konstatacijo nekega stanja, katero pomagajo v veliki meri ustvarjati ženske same, v našem slučaju učiteljice, ki stojte, dasi so v večini, pasivno ob strani in se ne brigajo niti za vprašanja, ki ravno nje v živo zadevajo. Tudi to ni očitke, kajti to je pristno ženska lastnost, ki je posledica ženskega podrejenega položaja. Toda kljub vsemu je žena primorana, da se poteza za iste službe kot moški, za iste plače, skratka: za iste pravice. Logično bi torej bilo, da pokaže za isti delokrog tudi enako zanimanje ter enako aktivnost. Nedvomno je res, da so učiteljice v šoli navadno bolj natančne, oziroma vestne kot njih moški tovariši. Toda danes nikakor ne zadostuje samo delo v šoli in popolnoma pogrešena je samozadovoljna izjava: »Samo, da storim v šoli svojo dolžnost, ostalo me ne briga.« Če tako govorimo, potem ni čudno, da nas tovariši omalovažujejo. Vsaj je mnogo vprašanj izrecno stanovskega značaja, ki učiteljico celo bolj tangirajo kot učitelja. Vzemimo samo vprašanja, ki so ravno sedaj aktualna, n. pr. izenačenje draginjskih doklad poročenih učiteljic, nameščanje učiteljic za ženska ročna dela, vprašanje glede stanarine učiteljic, ki so poročene z meščansko-šolskimi učitelji, celibat učiteljic itd. Navadno se tudi v takih slučajih zanašamo na stanovsko solidarnost tovarišev, ki uredi zadevo po lastni preudarnosti. Šele, ko smo postavljene pred izvršeno dejstvo često uvidimo, da nismo povsem zadovoljne.

Se manj nas seveda zanimajo vprašanja notranje ureditve organizacije, ki so ravno sedaj tako aktualna, n. pr. pravila UJU. In: ali poznamo temeljne principe deklaracije? — Priznati moramo, da nas večinoma ne zanima delo skupne organizacije, kar smo v ostalem že večkrat ugotovile. Ponavljam: smo sicer enakopravne s tovariši v službenem oziru in v organizaciji, **toda ta enako-**

pravnost je le papirnata, dokler je ne bomo doživele same v sebi in uveljavile iz svoje notranje potrebe. K temu vzgojiti učiteljice, je ena bistvenih nalog društv učiteljic. Trajno eksistenčno upravičenost pa ima društvo učiteljic v smotrnem in poglobljenem delu za kulturno povzdigo naše žene.

Iz prejšnjih izvajanj je razvidno, da imajo isto stremeljenje tudi učiteljice v drugih državah in baš na podlagi tega smotra se uveljavljajo njih samostojna društva. Tudi na naših občnih zborih se je že večkrat govorilo o teh nalogah kot o bistvenem delu našega programa. Istotako je skupna organizacija započela slično akcijo. Toda potreba ni zrasla iz nas samih, zato delo ni uspevalo. Šele če bomo me same iz lastnega nagiba spoznale našo nalogo ter skupno organizirale delo, bomo imele uspeh. Z delom med narodom bomo povzdignile ugled našega stanu ter si priborile resnično enakopravnost, ki nam jo more dati samo zavest o naši lastni vrednosti.

Ce govorimo o enakopravnosti in enakopravnosti, nikakor ne smemo misliti, da je že vse doseženo, če bomo le znale moške posnemati. (Vzgojiti se moramo marveč v samostojne osebnosti, da bomo presojale z lastnimi možgani pojave okoli sebe. Šele tedaj bo naše delo uspešno, a uspešno bo tudi naše sodelovanje z moškimi. Pravilno bomo presojale prednosti in napake moškega dela, z ženski lastnim intuitivnim razumom bomo korigirale hibe in regulirale njihovo delo, ne da bi pri tem hodile po njihovih stopinjah in jih nekritično posnemale.)

Treba je, da se zavedamo zlasti me učiteljice, ki smo v najozjemem kontaktu z narodom, da je čas sam postavil ženo v ospredje narodovega življenja, vsled česar mora žena spoznati važnost svoje »naloge« v vsem njenem obsegu in v vsej njeni globini. A te naloge se moramo zavedati predvsem me same kot vzgojiteljice naroda. To spoznanje bo ustvarilo etično podlago našemu gibanju in našemu delu ter dalo globlji smisel tudi našemu društvu, ki ga bo povzdignilo visoko nad običajno stanovsko organizacijo, ki zasleduje le vprašanja eksistenčne borbe in šolske ureditve.

Naše društvo bodi nekako duhovno žarišče vsega ženskega udejstvovanja, ki bo dajalo iniciativno in smer vzgojnemu delu, in sicer predvsem v lastnih vrstah, a vzporedno med ženskim v narodu. Zato se mi zdi namen današnjega zborovanja nad vse važen: vzbudi naj v nas zavest o potrebi in smislu našega društva, pokaže naj notranjo vez med obema bistvenima momentima našega dela, to je med samovzgojo in vzgojo.

Samovzgoja in samozobrazba nas bosta predvsem privedli do samostojnosti, do notranje usmerjenosti in ubranosti, ki je za vsako vzgojno vplivanje absolutne važnosti.

Šele tedaj bomo mogle dati našemu kulturnemu delu med narodom duhovno vsebino. Pa naj se to delo vrši v kakršnikoli obliki: v gospodinskem tečaju, dekliskem krožku, izobraževalnem društvu, ali naj obstoja v navadnih razgovorih, v socialni pomoči, v skromnem dejanju ljubezni do bližnjega — vedno naj nas spremlja zavest o našem poslanstvu: vzbuditi našo ženo, dvigniti njen kulturni in etični nivo, vzgojiti iz objekta subjekt, osebo, ki se zaveda polnovrednosti svojega človeškega dostojanstva, predvsem pa svoje vzvišene naloge roditeljice in vzgojiteljice novega rodu.

To je naloga našega društva, naš program v jedru.

Da bo pa moglo društvo izvesti svoj program, je treba predvsem, da članice čisto jasno spoznajo, kdo je društvo in komu pripada dolžnost izvesti program društva. Predvsem je potrebno, da se organizirajo vse učiteljice, ter da se vsaka posamezna članica zaveda, da je enakovredna del celote, da je torej dolžna po svojih močeh sodelovati za dosego društvenega smotra. Popolnoma napačno je naziranje, da more in mora par oseb, ki tvorijo odbor, izvesti program društva, zlasti če je v svojem jedru idejnega značaja. Odbor ima nalogo, da daje iniciativno, izvedejo naj pa idejo tovarišice širom naše pokrajine. Navete in želje glede organizacije dela naj javijo zlasti tovarišice z dežele, ker je mnogo odvisno od poznavanja lokalnih razmer in potreb. Vsekako je potrebno, da se delo organizira, zlasti pa propaganda med učiteljicami. V vsakem sreškem društvu naj prevzame ena agilna tovarišica nalogo, da na, ali še bolje po vsakem društvenem zborovanju zainteresira svoje kolegije za delo, da se razgovori z njimi, skuša izvedeti njih mnenje, možnost dela, vzroke neuspehov. Vodi naj pregled o vsem delu svojega okraja in poroča društvu. Če bo imel odbor jasn pogoj o razmerah po deželi, o možnosti in načinu dela, skratka: negativna in pozitivna poročila tedaj bo tudi veliko lažje to delo organiziral.

Vselej, kadar je več prostih dni, naj se skliče sestanek — na željo tudi izven Ljubljane — da se pogovorimo o naših težnjah. Zavzemimo s poročili naše mesto v »Učit. tovarišu«, ki nam je gotovo na razpolago. Vsakemu tečaju ki je namenjen teoretični ali praktični izobrazbi učiteljic dajmo tudi duhovno vsebino. Upamo, da nas bodo tovariši v tem našem stremeljenju podpirali, vsaj z ozirom na tehnična in materialna sredstva.

Ce bomo uspele v tem našem stremeljenju, bomo imele največ koristi me same: ne samo, da si bomo pridobile ugled in spoštovanje med ljudstvom, temveč obogatile bomo lastno življenje z notranjim zadovoljstvom.

Občni zbor Zveze državnih nameščencev.

V nedeljo dne 27. aprila se je vršil v Ljubljani v Uniju občni zbor Zveze državnih nameščencev, na katerem so bili navzoči zastopniki vseh, v Zvezi včlanjenih uradniških društev, vsega približno 150 delegatov.

Predsednikovo poročilo.

Predsednik g. dr. Ferjančič otvori zborovanje in uvodoma izrazi pozdrave Nj. Vel. kralju, ki mu navzoči zakličejo trikratni »Živio!«

V svojem poročilu omenja g. predsednik predvsem prizadevanje Zveze za izboljšanje gnotnega položaja državnega uradništva. Nekatere kategorije uradništva so že dosegle materialno izboljšanje, vendar poudarja, da ni vse uradništvo organizirano v Zvezi in da je nje stremeljenje, splošno izboljšanje gnotnega položaja državnega uradništva. Nadaljen obstoj Zveze je zaradi tega nujno potreben, delegati pa naj o tem odlo-

ker so bile tam razmere primitivnejše kot kjerkoli drugod. Samostana oo. kapucinov in frančiškanov, a tudi kaznilnica so dajali kruha in bornih kosil siromakom.

Iz Renč je našega Jožeta pobrala vojna vihra. Denunciacija ga je spravila v zapor in mu po 18 mesečni temnici razrahljala zdravje.

Rehabilitiran ni dolgo več služboval. Bil je na Koroškem po prevratu. Po plebiscitu je bil upokojen.

Dokler ga ni bolezen priklenila na smrtno postelj, je kupčeval z lesom in parkrat sva se v tem času srečala — v Celju in v Grobelnem.

Bil je še vedno naš Jože — lep mož uglažen manir — eleganten in veder tovariš.

Dober glasbenik je v mlajših letih silno ljubil gosli in bil eden izmed redkih glasbenikov med nami, ki smo imeli tako malo smisla za lepo umetnost.

Značajnemu prijatelju, vrlemu tovarišu bodi ohranjen blag spomin.

Likar Ladislav, učitelj sin iz Gorice, kjer je imel njegov oče upokojenec malo trgovino, je prišel leta 1899. v Koper in je leta 1903. maturiral. Bilo nas je pri maturi 14. Izmed teh je padel sošolec Pernič Adolf v Karpatih, ostalim je angel smrti prizanašal do letos, ko nam je pobral našega Ladislava.

Razkropili smo se po maturi po bivšem Primorju in drugod, Ladislav je nastopil učiteljsko službo v Ozeljanu pri Gorici. Največ časa je služboval v Števerjanu v Brdih.

Izbruhnila je svetovna vojna. Začel se je krvavi ples z Italijo. Italijanska vojska je zasedla Brda in Furlanijo. O Likarju zmanj-

ka poročil. Čez dolgo časa se oglašil iz Firanice v »Slovencu«. To je bil znak, da je še živ.

Poraz pri Kobaridu je potisnil fronto na Piavo.

Naš Ladislav je bil zopet v Števerjanu, kjer je za okupacije po vrnitvi iz Firanice bival in deloval za ljudstvo.

Prišlo je do poloma in zasedbe dežele po Italiji. Likar je bil občinski gerent, bil je učitelj, dokler ni bil primorán vse popustiti in priti v Jugoslavijo.

Tu se ni več posvetil vzgoji mladine, postal je trgovec in prepotoval slovenski del Jugoslavije, a tudi nižje dol je šel z avtom v zastopstvu raznih tvrdk. Ustvarjal si je novo bodočnost in le malokdaj nam je bilo dano sniti se z njim in obnoviti spomine na davno minule dni.

Sredi tega dela, sredi naporov za bodočnost, ga je pograbila smrt in danes zremo ostali na njegovo svežo gomilo.

Raztreseni smo, saj so nekateri še v Italiji, toda vez, ki nas je družila v l. 1899. do 1903. je trdna in ni popustila niti danes po tolikih letih ločitve.

Žal, da ničesar ne vem za pet sošolcev Italijanov; izmed obeh Hrvatov je tudi eden mrtev. Izmed 21 maturantov ravno sedmina. Kdo bo prvi na vrsti.

Blag Ti spomin dragi Ladislav! Bil si veseljak, bil si kavalir, bil si praktik, ki si se znal uveljavljati v življenju. Naj Ti bodo te skromne vrstice vsaj boren spomenik našega prijateljstva in harmonije izza študijskih let.

Anton Mervič.

Iz tajniškega poročila je nadalje razvidno, da se je »Naš Glas«, ki je glasilo Zveze v preteklem letu precej opomogel in da je število naročnikov naraslo za 35%. Novi urednik g. dr. Karel Dobida je list vsebinsko zelo dvignil, vendar se članstvo ne zaveda povsem svojih dolžnosti, kajti večina ni naročena na list.

Strokovnim in stanovskim organizacijam je nudila Zveza vedno svojo moralno podporo. Ker ni prejelo učiteljstvo 1. marca 1929 svojih plač, zaradi izčrpanega kredita, je Zveza intervenirala pri Glavnem Savezu, da se dovoli začasno izplačilo v smislu čl. 131. zakona o drž. računovodstvu. Zavezala se je tudi za priznanje službenih let učiteljstvu, ki je pribežalo iz Primorja.

Poročilo navaja še mnogo podrobnosti, a iz vseh navedb je razvidno res agilno delovanje Zveze drž. nameščencev.

Blagajniško poročilo

je podal blagajnik g. Rus. Iz njegovega poročila je razvidno, da je štela Zveza koncem 1928. leta 32 organizacij s 7410 člani, a koncem 1929. leta pa 29. organizacij z 7305 člani.

Dohodkov je imela Zveza v pretečenem letu 92.320 Din in izdatkov pa 65.415 Din in izkazuje blagajna 26.905 Din prebitka.

»Naš Glas« je imel 140.814 Din dohodkov in izdatkov pa 105.165 Din. Saldo znaša 35.649 Din.

Zbirka za uradniški dom je dosegla 27.503 Din.

O tajniškem poročilu se je razvila živahna debata in sta bili nato na predlog predsednika nadzornega odbora g. Rostana obe poročili sprejeti in izrečen absolutorij.

Sprejet je bil tudi proračun za l. 1930. Odbor je predlagal tudi nekatere spremembe pravil, ki jih je občni zbor odobril.

Volitev novega odbora je bila izvršena po listkih. Vloženi sta bili dve kandidadni listi. V novi odbor so izvoljeni: Bekš Joža, Bydlo Ivan, Fakin Anton, dr. Ferjančič Josip, Franetič Anton, Gruden Martin, Gvardijančič Ivan, Ilovar Ivan, Kek Josip, ing. Mencinger Leon, ing. Novak Leon, dr. Pečovnik Adolf, Petrovič Fran, Rajič Slavko, Rus Ignacij, Skulj Andrej, Spende Anton, Slavec Ivan, Segar Josip in Volčič Ivan; za namestnike: Matjašič Mirko, Golob Fran, Gregorič Vinko, Mahkovec Fran in Stritar Josip; za pregledovalce računov: Skalar Josip, Grum Rado in Perko Lovro; za namestnike pa: dr. Kozina Pavel, Čeh Josip in Debelak Anton.

Po končanem dnevnem redu je bil občni zbor ob 13. uri zaključen.

Gibanje naše omladine.

B. J.:

LJUBLJANSKI ČETROLETNIKI V CELJU.

»Jutri vsi v Celje!« Tako smo klicali v petek popoldan. Radost se nam je brala na licih. Pa zakaj ne? Saj bomo videli zopet nekaj novega, poučnega in zabavnega.

Kakor po katakombah smo korakali po temnih ljubljanskih ulicah v soboto zgodaj zjutraj. Nekaj jih je ostalo doma, ker so zaspi, a mi mladi strelci smo šli naprej.

Na peronu v Celju sta nas čakala gosp. prof. dr. Višar in upravitelj državne osnovne šole za celjsko okolico, g. Voglar.

Na poti v šolo smo si v cerkvi ogledali lobanje celjskih grofov, nato skoro vse mesto in končno prišli do šole.

To je nova, impozantna, dvonadstropna stavba. Na desni strani šole je zgrajena telovadnica, ki se da spremeniti v prireditveno dvorano z odrom za gledališke igre. Na levi strani pa je vili podobna hišica, upraviteljevo stanovanje. Šola je zgrajena in urejena zelo higienično. Ima lične učilnice z električno razsvetljavo, centralno kurjavo, idealnimi klopimi, tablami in omarami v zidu.

Otroci se kopljejo vsako soboto. Razpolagajo s parnimi in pršnimi kopelmi, za učitelje so tudi kadne kopeli. V spodnjih šolskih prostorih je tudi kuhinja in obednica, kjer dobijo otroci iz oddaljenih krajev kosilo. Sploh je urejeno vse najmodernejše in zgledno za vsa država. Mislim, da je to edina šola v Jugoslaviji, ki odgovarja vsem higieniškim predpisom.

Najprej smo hospitalni v I. a razredu pri g. Zdolsku. Podal nam je sliko iz računstva in čitanja. Učencev je 34, pa znajo že vse tiskane in pisane črke. Da so dobro priučene, dokazuje dejstvo, da bolj gladko čitajo, kakor na ljubljanskih šolah. Pridobili pa so vse po metodi normalnih besed. Pri računstvu smo opazili zvezke, ki imajo na sredi navpično črto. Pri nas pa morajo zvezke pripogibati!

Mislím, da so že vzeli vse računske operacije čez desetico do 20. (Seštevanje, odštevanje in dopolnjevanje se tu uči hkrati).

Mimogrede smo se oglasili v I. c razredu, kjer so memorirali in v 2. a razredu, kjer je bil nazorni nauk. (Utrjevanje snovi, ki so jo pridobili na šolskem vrtu).

Nato smo prisostvovali prirodopisnemu pouku v 3. c razredu pri g. Pogačniku.

FOTO-APARATE kupite najbolje pri **Fr. P. ZAJEC**, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

MIROSLAVA LEITGER
LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih
vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga
DMC in vseh potrebnih za vezenje in predtis

Pri njem učenci snov prosto pripovedujejo, on pa si jezikovne napake zapisuje. Te napake učenci popravijo sami, ko končajo pouk. Ta način poučevanja smo si osvojili. Končno smo se oglasili v 7. razredu pri gosp. Gobcu. Tu je bil koncentričen pouk. Obravnali so pot iz Ljubljane v Celje. Na tej poti so pripovedovali vse, kar jim je bilo znanega iz zemljepisa, zgodovine in prirodoslovja. Računali so dolžino poti, stroške za pot itd.

Splošne vesti.

— **Komisija za definitivno redakcijo pravilnika k zakonu o narodnih šolah** je pričela 1. maja s sejami v ministrstvu prosvete v Beogradu. V komisijo je minister prosvete pozval tudi tov. Ivana Dimnika iz Ljubljane.

— **Vsi predsedniki učiteljskih društev** se pozivajo, da nemudoma, vsaj 8 dni pred zborovanjem zahtevajo poročevalce, ki bodo informirali članstvo o priliki zborovanj o Učiteljski gospodarski poslovalnici. To v smislu zadnje okrožnice poslana na vsa društva in zadnje seje širjega sosveta.

— **Vsemu učiteljstvu, podpornikom pevskega zbora.** Po petletnem trudapolnem delu stopa danes pred Vas pevski zbor, da položi obračun svojega dela. — Leta 1925. je ustanovil g. prof. Srečko Kumar s pomočjo g. prof. Marka Bajuka pevski zbor slovenskega učiteljstva. »Društvo učiteljev glasbe« mu je dalo hrbenico. Po združitvi vsega slovenskega učiteljstva je stopil tudi zbor pod okrilje skupne organizacije. Največ zaslug za to je imel poverjenik tovariš Andrej Skulj, skupno s celotnim poverjeništvom. Uverjeni smo bili, da more zbor uspevati le, ako ga podpira vse slovensko učiteljstvo včlanjeno v UJU. Nismo se motili. Kljub malim zaprekam in pomislekom je učiteljstvo spoznalo pomen stanovskega pevskega zbora in ga podprlo z rednim prispevkom. Ve tovarišice in tovariši podporniki, ste s svojo materialno in moralno podporo pripomogli zboru do te višine. Brez tega danes zbora ne bi bilo. Ne bomo pa poudarjali koliko žrtvujejo člani pevskega zbora in naš pevovodja Srečko Kumar. Gosnilna sila vsega dela je, prenaša vse — vse, uteha so mu le uspehi učiteljskega pevskega zbora, za katerega deluje neumorno že od leta 1920., t. j. 10 let. Ni to delo lahko, a s svojo žilavostjo in neizčrpano ambicijo je privedel učiteljski zbor do upoštevanja pred nepristrano inozemsko kritiko. Ob strani mu pa stoji 80 tovarišic in tovarišev, ki verno slede in podpirajo njegovo delo. — Turneja na Češkoslovaško je vsestransko uspela, ponosni smo lahko na uspeh, danes pa sodite vi, uverili se boste, da so Vaši prispevki dobro naloženi. Želimo, naj bo 10. maj nekaka revija pevskega zbora pred svojimi podporniki in sestanek vsega učiteljstva, ki se zaveda pomena te svoje kulturne institucije.

Légation Royale
de Yougoslavie
Prague

Prag, 23. aprila 1930. g.

Pevskemu zboru Udruženja jugoslovenskega učiteljstva — sekcija Ljubljana

Ljubljani.

Jako me je dirnula pažnja poštovanog zbora i poklon koji će mi ostati u trajnoj i miloj uspomeni.

Poštovanom zboru najljepše zahvaljujem, želim svako dobro i napredak, a svoje drage poznanike u njemu srdačno pozdravljam

Dr. Angjelinović.

Konsulat
Češkoslovenské republiky
v Ljubljani.

Č. j. 78/30 res.

V Ljubljani, dne 24./IV. 1930.

P. n.

Pevski Zbor Udruženja Jugoslovenskega učiteljstva — sekcija Ljubljana
v Ljubljani.

Konzulat ČSR v Ljubljani je prejel od pisarne g. prezidenta republike nalog, da tolmači najtoplejšo zahvalo g. prezidenta za pozdravni brzojav ter prekrasno darilo Adamičevega zbora »Zabučale gore« in iskrene čestitke ob priliki njegove 80letnice.

Proseč, da blagovolite sprejeti izraze prezidentove zahvale na znanje, beležim z odličnim spoštovanjem
konzul: Dr. Resl.

— **Matineja za šolsko mladino.** Pevski zbor učiteljstva UJU priredi v nedeljo 11. maja ob 11. uri v dvorani hotela Union matinejo za šolsko mladino. Programi à 3 Din, ki bodo obenem služili kot vstopnice, se bodo prodajali drugi teden po šolah. Tovariše iz okolice Ljubljane, ki bi hoteli pripeljati šolsko mladino k matineji, prosimo, da nam sporočijo število obiskovalcev vsaj do 6. t. m. — Na matineji bodo šolski otroci ljubljanskih osnovnih šol vsako pesmico pred izvajanjem deklarirali. Uvodno predavanje pa bo imel poverjenik UJU tov. Skulj. Isti program je zbor izvajal na matinejah po Češkoslovaški in ga je mladina sprejela z največjim navdušenjem.

— **Vstopnice za koncert pevskega zbora UJU** (10. maja) so v predprodaji v Matični knjigarni, in sicer po: 40, 30, 25, 20, 15 in 12 Din. Z dopisnico jih lahko rezervirate, toda morate jih dvigniti najkasneje

Nato so obravnavali lokomobilo in lokomotivo, ki nas je pripeljala v Celje. Vse je bilo lepo, a preveč pripovedovanja. Premalo je bilo pridobivanja — samodelavnosti.

Po končani hospitaciji nas je pogostila tamošnja gospodinja šola.

Najlepša hvala za vse, posebno pa še za prijazne in vzpodbudne besede g. župana celjske okolice.

do 8. t. m. Prepričani smo, da se zbor ne moti, ker pričakuje največji obisk od učiteljstva. Za ljubljansko publiko ni sobota koncertni dan.

— **Učitelji iz Brna.** Poročilo v zadnji številki dodajemo, da sta spremljala učitelje in učiteljice tudi tov. Kus Viljem in Mažorčič Francka.

— **Veliko razstavo šolskih izdelkov iz vse države** priredi UJU letos v Beogradu. Zaradi organizacije te razstave opozarjamo na današnji članek, ki je priobčen na drugem mestu ter opozarjamo vse člane, da ga prečitajo.

— **Bolgarsko učiteljsko udruženje.** V l. 1929. je štelo bolgarsko učiteljsko udruženje 75 društev z 11.368 člani. Od teh je bilo 5809 učiteljev in 5559 učiteljic; 9297 je osnovnošolskega učiteljstva, 1485 jih poučuje na gimnazijah, 115 na gimnazijah, 475 pa je bilo organiziranih upokojevcem. — Udruženje skrbi, da se sedanji zakon pravilno izvajajo in skuša doseči reformo onih, ki ne odgovarjajo modernim načelom šolstva in prosvete. Bori se za uvedbo splošne šolske obveznosti in nje povišanje na 7 let. Šolska obveznost ne sme avtomatično prenehati z dovršenim 14 letom, marveč z dovršitvijo progimnazije (nekake meščanske šole).

— **Razstava avtodidaktičnega materiala v Pragi.** Z začetkom februarja se je odprla v Pragi zanimiva razstava avtodidaktičnega materiala. Razstavo je priredila praška visoka šola pedagoških nauk. Razstavile so skoro vse sosedne države, da pokažejo svoj napredek tudi na tem polju. Čehom in drugim pa bo mogoče primerjati svoje uspehe s tujimi in napraviti iz te primere potrebne sklepe za bodočnost in razvoj novodobne šole. Razstavil je Dunaj svoja učila za samoučenje, Charles Chatelain je pokazal svoj material za nov zgodovinski pouk, lipski pedagoški zavod je poslal svoje znanstvene igrače, kakor so tudi razstavljene znamenite waldorfske igrače. Tudi Italija se je razstave udeležila poleg instituta J. J. Rousseaua.

— **Program i metode nastave u školi za slabomiselné,** od M. Wawrzynowskega. Iz poljskega je prevedel prof. Žarko St. Kalinič. Delce je izšlo v pedagoški biblioteki »Nova svetlost«, kot 7. zvezek in ponatisek iz »Glasa Nedužnih«, glasila min. soc. polit. in nar. zdr. odd. za abnormalno dečo, ki obravnava vprašanja vzgoje in pouka slepe, gluhaneme in slabonadarjene dece. Avtor obravnava temeljna načela, ki pridejo pri učenem načrtu v šolah za slabonadarjeno dečo v poštev. Nadaljnja poglavja se dotičejo praktične strani vzgoje in pouka ter obsegajo: razgovore in ročno delo, pouk narodnega jezika, računstvo, vaja v mišljenju. Knjižica daje temeljne migljaje za vzgojo in pouk slabonadarjene dece. V isti založbi sta izšli tudi knjigi »Kako se gluhanemo dete priuču govoru« in »Govorne hibe, vzroki in njih odprava«. Posebno zadnja knjiga je važna tudi za učiteljstvo narodnih šol. Naroča se pri upravi Doma slepih v Zemunu.

— **Članom (icam) radovljiškega učiteljskega društva** sem razposlal te dni položnice z označbo zaostale članarine do meseca junija. Prosim, da poravnate članarino do 5. junija t. l. Člani dolgujejo 576275 Din. Denar rabim nujno, ker moram poravnati članarino v Ljubljani poverjeništvu UJU, kjer dolgujemo približno 5500 Din. Neki člani, ki dolguje 40780 Din, smo ustavili stanovske liste. — **Golobič Peter**, blagajnik.

— **Redni občni zbor Pedagoške centrale v Mariboru** se bo vršil v nedeljo dne 4. maja t. l. na deški meščanski šoli v Mariboru, Kreskova ulica. Začetek ob 10. uri. Dnevni red: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Volitve. 3. Predavanje o oblastnega šolskega nadzornika v pok. M. Senkoviča: »Poizkus združitve glavnih ciljev nove šole«. 4. Delovni program za bodoče leto. 5. Slučajnosti.

— **Učiteljska gospodarska poslovalnica v Mariboru** javlja članstvu, da sta pristopili v krog naših dobaviteljev naslednji novi tvrdki in jih priporočamo: 1. The Rex & Co. v Ljubljani, specialna trgovina pisarniških potreščin za pisalne stroje in potrebščine za iste. 2. J. Peteln, diplomiran optik v Mariboru; barometre, termometre, povečevalna stekla, mikroskopi, ure, očala, triedri, zlatnina in srebrenina, reparature naštetih predmetov.

— **Risarski tečaj za strokovno izobrazbo učiteljev.** Na tehnični srednji šoli v Ljubljani se bo priredil trimesečni tečaj (drugi del) za učitelje risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah v času od dne 1. junija do 31. avgusta 1930. Pripuščajo se učitelji, ki so usposobljeni za osnovne in meščanske šole. Prednost imajo učitelji, ki že poučujejo na obrtnih nadaljevalnih šolah. Število udeležencev je določeno na 30. Prošnje naj se vložijo po službeni poti do 15. maja pri upravi Dravske banovine.

— **Pravila UJU.** Na zadnji seji glavnega odbora UJU v Beogradu je bila sprejeta končna redakcija pravil UJU, ki bodo predložena letos glavni skupščini v potrditev.

J. MAČEK

LJUBLJANA

v oblekah in površnikih **Aleksandrova**
n a j e c e n e j š i **cesta št. 12.**

Poročilo o seji glavnega odbora, kakor tudi o sestavi pravil priobčimo v eni prihodnjih številki »Učiteljskega Tovariša«.

— **Popravek.** V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« se je v poročilo o izrednem obnem zboru »Društva učiteljev« vrnili pogrešek glede poverjenic posameznih srezov. Pravilno je tako: Za srez Novo mesto sta izvoljeni Milena Sušnikova in Saša Tavžljeva, za srez Radovljica pa Milena Bratinova.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Osebne zadeve.

— **i Stalnost je priznana:** Pertot Milanu, učitelju na Muti; Prešeren Josipini, otroški vrtničarici v Trzihu; Jurinec Emiliji, učiteljici v Svečini; Štefančič Jakobu, učitelju v Kojncih; Rošker Janezu, učitelju pri Sv. Benediktu in Ozvatič Leopoldu, učitelju pri Sv. Juriju.

— **i Napredovali so:** v II./3. skupino: Podboj Elza, učiteljica v Begunjah; Žumer Josipina, učiteljica v Križah; v II./4. skupino: Fedransperg Olga, učiteljica v Ribnem; Mahnič Marija, učiteljica pri Sv. Juriju; Kopač Marija, učiteljica v Moščancih; Potočnik Adalbert, učitelj v Zagorju.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Članom Učit. Samopomoči.** V aprilu 1930. sta umrla dva člana: Pavla Rojina, Zg. Šiška in Fran Lavtižar, Ljubljana, 210. in 211. (10./11.) smrtni slučaj. Obe posmrtnini znašata 24.500 Din. S položnicami, ki jih prejmete v teh dneh, nakažite članski prispevek 11 Din, zakonski pari 21 Din; zamudnikom je prištet še zaostanek iz prejšnjih mesecev. — Upravnik vljudno prosi vse člane — zlasti one z večjimi zaostanki — da nakazujete članski prispevek v prvi polovici meseca ali najkasneje do 25. v mesecu; po tem dnevu došla nakazila se ne morejo vselej upoštevati v tekočem mesecu, kar povzroča reklamacije. — Učit. Samopomoč ima 2450 članov, posmrtnina znaša 12.250 Din.

Stanovska organizacija UJU

iz društev:

Vabila:

— **SLOVENJEBISTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v soboto dne 10. majnika v Spodnji Polskavi ob 10. uri dopoldne v šoli. — Tovariši(ce), zaradi važnega dnevnega reda pridite polnoštevilno. — Predsednik: Miloš Tajnik.

— **SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA zahodni del** bo zborovalo v soboto dne 10. (desetega) maja 1930. ob 19. uri na II. mestni deški osnovni šoli na Grabnu. Spored: 1. Situacijsko poročilo. 2. Vtisi s pevske turneje po Češkoslovaškem. 3. Nova pravila UJU. 4. Učiteljska gospodarska poslovalnica. 5. Razno.

— **RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU** bo zborovalo v ponedeljek dne 12. maja 1930. pri Sv. Križu nad Jesenicami. (V slučaju slabega vremena se pa vrši zborovanje isti dan na Jesenicah v osnovni šoli). Pričetek zborovanja se izve na postaji ob prihodu gorenjskega vlaka. Dnevni red običajen. — **Odbor.**

— **ŠOSTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 8. maja 1930. ob 10. uri na osnovni šoli v Šostanju. Dnevni red: 1. Zadnji zapisnik. 2. Situacijsko poročilo. 3. Poročilo o seji širjega sosveta. 4. Dopisi. 5. Ali šola preveč zahteva od otrok? 6. Slučajnosti. — Ker je poročilo o seji širjega sosveta važno, prosim, da se udeležite zborovanja polnoštevilno. — **Fr. Rejec**, t. č. podpredsednik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK** bo zborovalo v soboto dne 10. maja 1930. na Selih pri Šumберку. Dnevni red: 1. Stanovske zadeve. 2. »Rastlinski pouk v zvezi s kmetijstvom«, predava tov. predsednik Mervar. 3. »Vtisi iz potovanja po Franciji«, poroča tov. Bezlasjeva. 4. Slučajnosti. — Pridite vsi! — **Odbor.**

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA** bo zborovalo v soboto dne 10. maja 1930. v Nedelici z začetkom ob 9. uri. Razven običajnega dnevnega reda je na vzporedno referat odposlanca UGP iz Maribora ter predavanje tov. Drekonje Pridite polnoštevilno.

— **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v zgornji dvorani Narodnega doma v Ptujju dne 12. maja ob 9. uri po naslednjem dnevnem redu: 1. Izredni občni zbor. 2. Situacijsko poročilo predsednika. Poroča o seji glavnega odbora in o seji širjega sosveta. 3. Tov. Debenak predava o temi: »Z razsipanjem se človeške sile umore, s štednjo se uničujejo.« 4. Slučajnosti. — Po naročilu za odbor — **Kaukler V.**, t. č. tajnica.

— **SVETOLENARSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v soboto dne 3. maja 1930. na osnovni šoli pri Sv. Trojici v Slov. goricah ob 10. uri. Udeležite se zborovanja polnoštevilno! — **Zigart Avgusta**, tajnica društva.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA je imelo izredni občni zbor dne 18. marca 1930. v Dolnji Lendavi.

Tov. predsednik otvori občni zbor z pozdravnim govorom ter pojasni sklicanje občnega zbora. Spomnil se je tudi velikega Slovana, predsednika čehoslovaške republike Tomaža Masaryka. Nato preide na dnevni red.

I. Tajnik prečita zapisnik rednega letnega občnega zbora, ki se je vršil v Beltincih dne 16. junija 1929. Zapisnik se brez debate vzame na znanje.

II. Poročila. 1. Tov. tajnik poroča, da je društvo zborovalo v tekočem šolskem letu le dvakrat. Vsega učiteljstva je v srezu 108, članstva 74, navzočih 46, izstopilo je 8, vstopilo pa 14.

Pedagoški krožki niso delovali. Društvene razmere so zahtevale sklicanje izrednega občnega zbora. — Poročilo je bilo sprejeto brez debate.

2. Tov. blagajnik poda natančno stanje društvene blagajne, iz katerega je razvidno, da dolguje članstvo za prejšnja leta 6327/70 Din. Tudi v tekočem šolskem letu članstvo ne plačuje članarine redno, vsled česar blagajnik ni mogel nakazovati članarine glavni blagajni. Zahteva ureditev plačevanja članarine.

Po blagajniškem poročilu se je razvila živahna debata, v katero so posegali tov. Drekonja, Peternel, Preininger, Horvat Izidor, Kreps in Peternelova. Koncem debate se soglasno sprejmejo predlogi glede ureditve društvene blagajne, ki so bili že sprejeti na zborovanju 12. maja 1929. in ki se glasi:

1. Od dolžnikov, ki dolgujejo članarino za prejšnja leta, se takoj izterja članarina, če bo potrebno tudi sodnijskim potom.

Ako kateri član v tekočem poslovnem letu ne plača članarine skozi 3 mesece, se iz društva izključi in članarina se od njega izterja.

3. Vsak član mora takoj prijaviti svoj izstop iz društva v slučaju premestitve.

4. Članarina se plačuje redno v mesečnih obrokih 16/20 Din.

III. Dopisi. Predsednik prečita došle dopise, in sicer dopis poverjeništvu št. 710 z dne 13. februarja t. l. in št. 716 z dne 13. februarja 1930. ter dopis U. D. v Mariboru. Sklene se, da se udeležijo občnega zbora tov. Šajna Marija.

Izvoljena preglednika računov tov. J. Horvat in Čehovin poročata, da sta našla blagajniško knjigo v redu in predlagata, da se da blagajniku absolutorij s pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto.

IV. Volitve. Preden je prešlo k volitvam je podal tov. Izidor Horvat program bodočega delovanja učiteljskega društva. Med drugim je poudarjal naj se uredijo notranje društvene razmere, zlasti finančno vprašanje. Bodoči odbor mora imeti vsak mesec redno sejo. Udeležba na zborovanjih naj bo obvezna. Potrebna je večja aktivnost v društvenem delovanju.

Društvo mora posvečati vso pozornost vsem društvenim in šolskim problemom, ki se tičejo učiteljskega stanu, zlasti z ozirom na posebne prekmurske razmere. Več pozornosti je treba posvetiti izvenšolskemu delovanju učiteljskega društva, ki se mora gibati v nacionalno prosvetno in socialno gospodarski smeri. Predlaga, da se ustanove v okviru društva nujno potrebni odseki. 1. Odsek za manjšinsko šolstvo. 2. Odsek za izdajo domoznastva. 3. Odsek za izvenšolsko delovanje učiteljstva. 4. Sreska učiteljska knjižnica.

Poziva učiteljstvo k delu, ki je v prvi vrsti poklicano, da priporoče k preporodu prekmurskega ljudstva.

S programom je članstvo soglasno. Volilo se je z ozkikom po celotnih kandidatih listah.

Izidor Horvat predloži kandidatno listo, ki se je sestavila v smislu zahtev po občnem zboru in novega programa. Lista je bila sprejeta skoraj soglasno — le nekaj članov se je vzdržalo glasovanja. Protikandidatne liste ni bilo.

Društveni odbor tvorijo tovariši: Peternel predsednik, Izidor Horvat podpredsednik, Bela Horvat tajnik, Preininger blagajnik, Horvat Janko tajnikov namestnik, Čehovin blagajnikov namestnik, Drekonja odbornik. Namestniki so: Pavline Anica, Sreš Tine in Brelih Oton.

Nato so se vršile volitve v odseke.

1. V odsek za manjšinsko šolstvo so izvoljeni: L. Cepuder, Izidor Horvat, Bela Horvat, Peternel in Birska.

2. V odsek za domoznastvo so izvoljeni: Cepuder, Peternel, Izidor Horvat, Bela Horvat, Snajderjeva in Kuntaričeva.

3. V odsek za izvenšolsko delovanje so izvoljeni: Drekonja, Šajna Marija, Horvat Ivo, Čehovin, Tivadar, Sreš, Kreps, Lutar, Preininger, Snuderl in Colnarjeva.

4. Knjižnični odbor tvorijo: Birska, Cepuder, Skočir in Križeva.

Sklicatelje odsekov bo določil odbor na prvi odborovi seji, nakar se bodo odbori v odsekih konstituirali.

V. Slučajnosti. Tovariš Drekonja izrazi željo, da bi se pritegnili učitelji izven društva. Peternel pojasni zakaj stoji nekateri učitelji izven društva. — Tov. I. Horvat poroča, da bi učiteljstvo ukrenilo, v okviru možnosti, med šolsko mladino nabiralno akcijo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja.

Glede kraja za bodoče zborovanje se ni dosegel sporazum, zaradi tega bo odbor sam določil čas in kraj zborovanja.

Peternel, t. č. preds. Bela Horvat, t. č. tajnik.

+ SLOVENJGRAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v soboto 5. aprila 1930. v slovenjgraški osnovni šoli po sleden dnevnem redu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Referat tovarišice Dulerjeve o Fleretovi »Naši prvi čitanki«. 4. »Ali šola preveč zahteva od otrok?« (tov. Mrovlje in tov. Gobec). 5. Raznoterosti.

Statistika: Število članov 39, navzočih 33; odsotnih 6; obisk je torej znašal 84/61%.

Tovariš predsednik pozdravi uvodoma navzoče članstvo, posebno še novopristopivša člana Ferencak Marijo in Sekirnik Maks, katerima želi, da bi se kmalu udomačila v društvo. Tovarišu Purkhardu, ki se je preselil v Maribor pa želi, da bi se dolgo užival zasluženi pokoj. Nato poroča, da so prispele knjige Šolske Maticice, ki se dobe v pisarni sreskega šolskega nadzornika — ter vabi k seji Z. K. D., ki se vrši ob 14. uri. S tem odpravlja zborovanje in prehaja na dnevni red.

1. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

2. Dopisi: Prečitali so se sledeči dopisi poverjeništvu UJU v Ljubljani:

a) glede nespornosti med uredniškim konzorcijem »Popotnika« in med poverjeništvom. Ta predmet se je obravnaval pri odborovi seji (19. februarja 1930.) in sta se tozadavna sklepa že odposlala poverjeništvu: 1. sklep: »Glede dr. Žgečevega članka »Prvi korak k delovni šoli« je odbor mnenja, da se isti v popolnem obsegu objavi. Za slučaj pa, da se večina društev izreče proti objavi, naj poverjeništvu priporoča društvom, da se ta razprava prečita na učiteljskih zborovanjih.« — 2. sklep: »Čičekova razprava je popolnoma objektivna in proti nikomur naperjena. Če pa poverjeništvu misli, da bi mogla izzvati nesoglasja, naj jo uredniški konzorcij vrne avtorju s pripombo, da jo ponudi v tisk reviji »Slovenski učitelj«.

b) Tičoč se uradniškega zakona in prejemkov učiteljstva.

c) »Prispevki društvenih odborov za potnine delegatom za seje širjega sosveta ter pokrajinsko in glavno skupščino.« Učiteljstvo sklene soglasno, da bo tukajšnje društvo samo izplačevalo svojim delegatom dnevnične in potnine po izmeri, kakor to predvideva predmetni dopis poverjeništvu.

č) »Nova pravila UJU«. Glede čl. 5. se sklene, da naj tvori združenje UJU 9 sekcij, ki naj se krijejo s teritorijem banovin.

3. Referat tovarišice Dulerjeve o Fleretovi »Naši prvi čitanki«. — Razvela se je živahna debata, v katero sta posegla posebno tovariša Kavčič in Križman, ki sta iznašala le svoja osebna mnenja glede potrebnosti, oziroma nepotrebnosti šolskih čitank.

4. »Ali šola preveč zahteva od otrok?« Tovariš Mrovlje je nadaljeval s svojim že pri zadnjem zborovanju načetim referatom. (Odgovor na anketo v dnevniku »Slovenec«) (1. Glavno oporo naj ima učitelj pri vzgoji otrok pri njihovih starših. — Stik doma in šole je predpogoj učnega in vzgojnega uspeha. — Roditeljski sestanki. — 2. Mladini se mora brezpogojno prepovedati obiskovanje b'oskopa; pripusti naj se mladino samo k znanstvenim filmom in izjemoma k drugim, ki jih učiteljstvo — ne pa kinopodjetnik spozna za mladini primerne. — 3. Proč z otroškimi maškeradami — pa naj se vrše kjerkoli. — 4. Vsaka nabiralna akcija pri šolski mladini naj se omeji na skrajni minimum. 5. Odklanjam mnenje, da na marsikateri enorazrednici znajo otroci več, kakor na večrazrednicah. Ob istem šolskem obisku bo nudila večrazrednica gotovo več, kakor enorazrednica. — 6. Za višji razred nesposobni otroci naj se ne pošiljajo v višji razred z motivacijo, da v razredu ni prostora. — 7. Ne razdeljeni pouk naj bo povsod, kjer ni izrednih in nepremostljivih ovir za uvedbo istega. — 8. Kratke domače naloge so potrebne, a se naj dajejo le čez prosti dan, oziroma prosti popoldan (samo po ena). — 9. Starši naj povsod čuvajo avtoriteto učitelja — v največji meri pa pri šolski mladini. 10. Izvenšolsko delo učitelja smatrajo mnogi že kot njegovo dolžnost. — 11. Sodobna šola nikakor ne zahteva od učenca preveč — pouk naj temelji na praktični bazi — naj usposobi gojenca za življenje!) — Tovariš predsednik se obema predavateljema za trud, ki sta ga imela z referatom, v imenu društva zahvaljuje.

5. Raznoterosti: a) Tovariš predsednik da navzočim šolskim upraviteljem smernice, kako naj postopajo, da dosežejo izplačilo zakonitih učiteljskih stanarin in b) predlaga, da pokloni društvu svojemu častnemu članu, bivšemu predsedniku društva, šolskemu upravitelju v pokoju, tovarišu Josipu Purkhardu diplomu. (Sprejeto!) c) Prihodnje zborovanje se bo vršilo v soboto 7. junija v Slovenjgradu. č) Tovarišica Gobec prečita dopis poverjeništvu glede deklinskih krožkov. Na teritoriju tukajšnjega učiteljskega društva obstaja deklinski krožek samo v Slovenjgradu, ki ga obiskuje 30 nad 16 let starih deklet.

6. Na podlagi dopisa poverjeništvu UJU v Ljubljani št. 880 je Učit. društvo za srez Laško sklenilo, da poravnajo stroške za potnino delegatom za seje širjega sosveta, pokrajinsko in glavno skupščino društva sama, ker bi v obratnem slučaju bili stroški društva previsoki.

7. § 29. novega državnega zakona o narodnih šolah predvideva izplačevanje učiteljskih stanarin iz občinskih budžetov. Pri realizaciji te zadeve se je izkazalo, da je trebil predmetni paragraf na hudo nevoljo pri prizadetih občinah. To pa je službeni poziciji in priljubljenosti učiteljstva med občani — pa tudi šoli sami — v očitno kvar. Z občinskimi stanarinami je ogoržena in ovirana razčlenba šol, razširjevanje istih, odpravljanje paralel in nameščanje potrebnega števila učiteljstva. V interesu štednje se postavljajo in se bodo postavljale občine na stališče da bodi na šoli nameščeno čim najmanj učiteljstva — in da se naprti posameznim učnim močem čim največ učencev. Kakor znano, pa je prenapolnjenost razredov prava nesreča za učni prosep in šoli, pa tudi za zdravje ter službeno počutje učiteljstva. UJU se prosi, da izposluje v izogib tem neprilicnim okoliščinam na odločilnih zakonodajnih mestih spremembo § 29. v tem smislu, da bi prevzela plačevanje učiteljskih stanarin zopet država iz svojega lastnega budžeta — in sicer v isti odmerni višini, kakor je to po § 29. določeno za občine. Dokler pa spremembe § 29. ne bo možno doseči, naj bi se omogočilo izplačevanje učiteljskih stanarin iz banovinskih fondov. Kake posebne občinske doklade pod izrecnim imenom — za »učiteljske stanarine« — naj bi odpadle — ter bi se naj denar za to svrhu črpal — ka-

8. Učiteljsko društvo za srez LASKO je zborovalo dne 5. aprila na Zidnem mostu. Od 118 članov je bilo navzočih 67, t. j. 57/2%.

Predsednik otvori zborovanje in pozdravi vse navzoče, posebno še tovariša g. sreskega šolskega nadzornika Potočnika ter upokojenega nadzornika g. Štreklja in tov. Jenčičeva, ki se je udeležila kot gost našega zborovanja. Nato poroča, da je izstopilo v zadnjem času 9 članov, kar pod nobenimi pogoji ni opravičljivo. Ravno v sedanjem, nadvse resnem času, ko stremi učiteljstvo za izboljšanjem svojega gmotnega položaja, ne bi smeli tovariši izstopati, nasprotno, morali bi vsi v organizacijo, ki bi le tedaj lahko nastopila z uspehom.

Čestita nato Učit. pevskemu zboru k odličnim uspehom, ki jih žanje te dni širom bratske čehoslovaške republike. V teh resnih časih je to edin vesel pojav v naših vrstah, ki kliče vsem malodušnim: srca kvišku. Po odobrenju zapisnika je predaval g. Štrekelj prav zanimivo in poučno o gojitvi cvetic in grmičevja. Zborovalci so se mu odložili z živahnim odobravanjem. Nato je podal tov. Kislinger poročilo o spreminjalnih predlogih k projektu novih pravil UJU. Predlogi so se v celoti sprejeli, nakar se je sklenilo, da se naj isti v celoti objavijo v »Učiteljskem Tovaršu«.

Nato poda tov. Plavšak kratko situacijsko poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je poverjeništvu v Ljubljani storilo za izboljšanje gmotnega položaja pač vse, kar je bilo možno storiti v danih okoliščinah. Tega priznanja pa — žal — ne zasluži glavni, oziroma izvršni odbor. — Temu je sledila živahna debata, ki so se je udeležili tov. Plavšak, Kislinger, Pleskovič, nadzornik Potočnik, Bratuž in Hofbauer. Tov. Pleskovič je resumiral potek debate v točkah, s katerimi navzoče članstvo soglasja in ki se glase:

Učiteljstvo je po veliki večini vršilo vedno in povsod svojo dolžnost napram dinastiji, državi in narodu, kar mu je bilo priznано tudi z najvišjih mest. Vse prosvetno delo, posebno na deželi, sloni na ramah osnovnošolskega učiteljstva, ki dela več kot mu nalaga njegova službena dolžnost. Prosvetne, humanitarne in tudi gospodarske ustanove po deželi bi propadle, kakor hitro bi jim odreklo učiteljstvo svojo pomoč in sodelovanje. Kljub težki borbi za svoj obstanek je delalo učiteljstvo nesebično z vso požrtvovalnostjo. — Zato naš tem bolj boli dejstvo, da se nas je prezrlo pri izboljševanju gmotnega položaja, ki se je izvedlo skoraj pri vseh vrstah državnih uslužbencev. — Z ozirom nato bo težko obdržati ves idealizem, ki je danes še edina gonilna sila v učiteljevem izvenšolskem delovanju. Organizacija naj posveča vse svoje sile v prvi vrsti izboljšanju gmotnega položaja. Vse ostalo naj zaenkrat opusti. V organizaciji UJU naj vlada mir, da zamore ta posvetiti vse svoje sile samo reševanju našega gmotnega vprašanja. Tovariše, ki bi še nadalje delali v organizaciji zdradbe in vodstvo ovirali pri njegovem delu, naj se izključi iz organizacije. Po prečitanih dopisov so se osvojili naslednji predlogi:

1. Na podlagi dopisa poverjeništvu UJU v Ljubljani št. 880 je Učit. društvo za srez Laško sklenilo, da poravnajo stroške za potnino delegatom za seje širjega sosveta, pokrajinsko in glavno skupščino društva sama, ker bi v obratnem slučaju bili stroški društva previsoki.

2. § 29. novega državnega zakona o narodnih šolah predvideva izplačevanje učiteljskih stanarin iz občinskih budžetov. Pri realizaciji te zadeve se je izkazalo, da je trebil predmetni paragraf na hudo nevoljo pri prizadetih občinah. To pa je službeni poziciji in priljubljenosti učiteljstva med občani — pa tudi šoli sami — v očitno kvar. Z občinskimi stanarinami je ogoržena in ovirana razčlenba šol, razširjevanje istih, odpravljanje paralel in nameščanje potrebnega števila učiteljstva. V interesu štednje se postavljajo in se bodo postavljale občine na stališče da bodi na šoli nameščeno čim najmanj učiteljstva — in da se naprti posameznim učnim močem čim največ učencev. Kakor znano, pa je prenapolnjenost razredov prava nesreča za učni prosep in šoli, pa tudi za zdravje ter službeno počutje učiteljstva. UJU se prosi, da izposluje v izogib tem neprilicnim okoliščinam na odločilnih zakonodajnih mestih spremembo § 29. v tem smislu, da bi prevzela plačevanje učiteljskih stanarin zopet država iz svojega lastnega budžeta — in sicer v isti odmerni višini, kakor je to po § 29. določeno za občine. Dokler pa spremembe § 29. ne bo možno doseči, naj bi se omogočilo izplačevanje učiteljskih stanarin iz banovinskih fondov. Kake posebne občinske doklade pod izrecnim imenom — za »učiteljske stanarine« — naj bi odpadle — ter bi se naj denar za to svrhu črpal — ka-

Kopač Leop., preds. Iglar Rajko, tajnik.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarov. Državni namoščenci dobe blaga tudi na obroke proti predložitvi legitimacij.

kor dosihdob — iz donosa splošnega državnega prihoda. Pač pa je potrebno, da država vrši kontrolo, je-li v posameznih, osobito podeželskih občinah — dostojno poskrbljeno za stanovanjsko možnost učnih moči ter ako razpoložljiva stanovanja niso predraga, odnosno če so i zdrava i stanu primerna. Priporočljiva bi bila uradna ocena istih.

3. Društvom naj se pusti več avtonomije s posebnim ozirom na plačevanje raznih prispevkov, ki niso v ozki zvezi z organizacijskim dajatvami. Pokrajinska skupščina sklepa le o višini organizacijske porea, o plačevanju prispevkov za domove, pevsko društvo itd. sklepa vsako društvo zase.

Zadnje zborovanje, ki se bo vršilo v začetku junija bo kot občni zbor, na katerem se bodo izvedle društvene volitve. Kraj, čas in dnevni red za občni zbor določi odbor. Rob. Plavšak, t. č. preds. A. Jesih, t. č. tajnik.

+ SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 3. aprila 1930. na Gomilskem.

Po običajnostih preide predsednik na dnevni red.

K 1. Došli dopisi se prečitajo; z ozirom na te se sklene sledeče: a) Učiteljsko društvo zbrano na rednem zborovanju na Gomilskem dne 3. aprila 1930., soglasno odobrava postopanje poverjeništvu glede neobjavljenih člankov dr. Žgeča, Marije Dolenčeve, Josipa Dolgana in Frana Čička, ker bi se z objavo teh člankov kratil ugled učiteljstva.

b) Naše učiteljsko društvo se strinja s sklepom zadnje pokrajinske skupščine, da se naj izplačujejo dnevnične delegatom za seje širjega sosveta, pokrajinsko in glavno skupščino iz glavne blagajne.

c) Glede agitacije Mladinske Maticice je dopis brezpomemben, ker vrši učiteljstvo našega okraja svojo nalogo v polnem obsegu.

K 2. Nova pravila naj obravnava društveni odbor.

K 3. Sledi predavanje tov. M. Tomažiča: »Cankar kot borec in umetnik«. Članstvo je z zanimanjem sledilo predavanju, predsednik se imenovanemu prisrčno zahvali za referat, izražajoč obenem željo, da bi se tudi ostali tovariši(ice) dvignili iz mrtvila ter pripravili kako predavanje.

K 4. Prihodnje zborovanje bo v št. Jurju, čas bo objavljen pravočasno. Jos. Jarh, t. č. preds. M. Tomažič, t. č. tajnik.

Nove knjige.

—k Brackel: Cirkuški otrok. Roman. Ljudska knjižnica 35. zvezek. V Ljubljani, 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. Strani 228. Cena vezani knjigi 42 Din, broširani 28 Din. — Romantične zgodbe pri modernih kritikih sicer niso več v posebni milosti, toda bero jih široke plasti ljudstva, zlasti pa še ženske vendarle najraje. To nam izpričujejo tudi poročila vseh javnih knjižnic. Prevod je gladek, ima pa tudi vse druge že tolikokrat priznane prednosti naše Ljudske knjižnice.

—k U izdanju Nolita izišla je ovih dana knjiga Džeka Londona »Kralj Alkohol«. U ovoj knjizi nema ni jedne izlišne reči, ni jednog neinteresantnog reda. Demonski objekat »Alkohol« je bio tako potčinio Londona da se ni čitalac ne može oteti njegovoj čarobnoj moći. — Dobija se u svima knjižarama i u Izdavačkom preduzeću »Nolita«, Beograd, Knjeginje Ljubice 28/3. Cena: kar. 30 Din. U tvrdom povezu 38 Din, u celom platnu 50 Din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši tiskani Din 5—

Solskim vodstvom se priporoča restavracija »Soča« v Ljubljani, Sv. Petra cesta 3, kjer dobi šolska mladina za majniške izlete kosilo po 6 Din. Javiti z dopisnico.

Posečajte hotel Mariborski dvor, Andrej Oset — kopalnice, klubove sobe, prenočišča, garaže.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garderobe priporoča: Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.

Prava Kolinska cikorkija



Vaše potrebščine krijete najceneje v manufakturni trgovini

„PRI SOLNCU“

Glavni trg 9

Prodaja tudi na obroke! Za obilen obisk se priporoča

ALOJZ DROFENIK

Priporočamo Vam

PUCH KOLESA

ki so vedno najboljša!

Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri trdkri

IGN. VOK

LJUBLJANA — NOVO MESTO

Najnovější modeli.

Oglejte si igračne in otroške vozičke, tričiklje, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje, najnovjša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniki franko. TRIBUNA • F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska 4.a ce



Pohištvo

za opremo stanovanj in pisarn

Ivan Dogan

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 17

Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61



NAJVEČJA IZBIRA BLAGA ZA ŠPORT IN TURISTIKO PRI

A. & E. SKABERNÉ, LJUBLJANA

Gostilna s senčnatim vrtom in kolonialna trgovina

T. MENCINGER

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 43.

OBLEKE, PERILO, POVRŠNIKE, KLOBUKE, ČEVLJE, NOGAVICE, KRAVATE itd.

nudi ugodno v veliki izbiri

KONFEKCIJSKA MODNA TRGOVINA

JAKOB LAH * MARIBOR

GLAVNI TRG 2.

MANUFAKTURNA IN KONFEKCIJSKA TRGOVINA

VELIKA ZALOGA USNjenih SUKENJ

IVAN MASTNAK

CELJE, KRALJA PETRA CESTA 15.

Fine moške suknene obleke že za 340 Din Lepe suknene deške obleke že za 135 Din

Tovarna pohištva

I. I. Naglas, Turjaški trg 6

prilporeča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

IZDELOVANJE DAMSKE IN MOŠKE KONFEKCIJE

„ELITE“

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

PREŠERNOVA ULICA 9

prodaja

damske, moške in deške konfekcije.

NA DEBELI! NA DROBNO!

PRVOVRSTNO IZVRŠEVANJE PO MERI!

L. MIKUŠ

LJUBLJANA

MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.

Ustanovljeno leta 1839.

Telefon šte. 2.282.

Primerna ter koristna darila so samo

Gritzner in Adler

šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913

Za šolo in učiteljstvo poseben popust.



Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din

Moške galoše . . . 75 Din

Damski snežni čevlji 100 Din

Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

HOTEL ZAKA * BLED-JEZERO

nudi šolskim izletnikom celodnevno prehrano in prenočišče à Din 30.— do 40.— za osebo, prehrano in prenočitev

Samo zajutrek s kruhom Din 3-50

Samo kosilo s kruhom Din 8.— do 15.—

Samo večerja s kruhom Din 8.— do 12.—

Prosimo, da izletniki svoj prihod najavijo. Vse potrebne informacije daje rade volje uprava hotela.

Majniški izlet na Bled

Vsem šolam, šolskim vodstvom in zavodom naznanjamo, da smo tudi letos napravili najnižje cene, da omogočimo Vaši mladini izlet na Bled.

Hotel in restavracija na Blejskem gradu, nudi vsakemu še tako skromnemu učencu možnost udeležiti se lepšega izleta na Bled.

Očarljivo lep razgled na jezero in Triglavsko pogorje! Velika grajska terasa primerna za igre na prostem!

Prepričajte se in čitajte naš

CENIK

Zajtrk ali južina: kava, čaj ali mleko z 2 kruhoma . . . Din 3—

Kosilo: I. vrste: juha, pečenka, 2 prikuhi, močnata jed . . . 16—

II. vrste: juha, govedina, 2 prikuhi . . . 10—

III. vrste: juha, pražen krompir, salata . . . 6—

Večerja: I. vrste: pečenka, krompir, salata . . . 10—

II. vrste: rižota s salato ali golaš s krompirjem . . . 8—

Okrepčila: Malinovec, limonada 1/4 l . . . 2—

Prenočišče: Ležišče s perilom za osebo . . . 6—

ležišče na žimnicah . . . 3—

Sobe so čiste in snažne, kuhinja izborna, porcije velike!!! Pri udeležbi 30 učencev in naročilu hrane I. ali II. vrste dobite 2 rečna učenca isto hrano zastoj kakor tudi prenočišče.

Za obilno udeležbo in pravočasno napoved se toplo priporoča

UPRAVA HOTELA GRAD, BLED

Avgust Agnola

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo.

Luksuzni predmeti.

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 10.

Telefon 2478.

VELETRGOVINA

F. König

CELJE

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

FABIANI & JURJOVEC

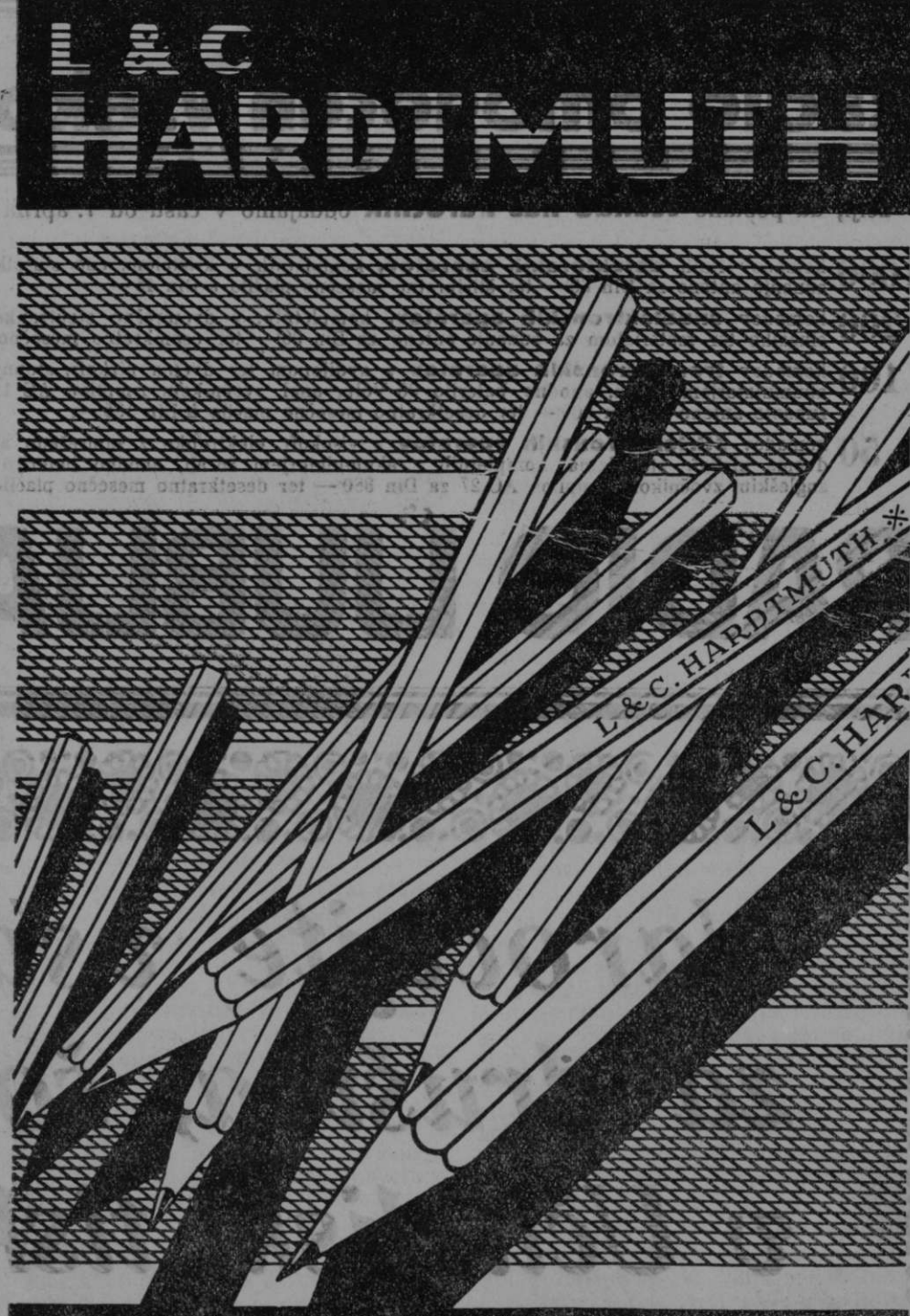
LJUBLJANA * STRITARJEVA ULICA 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. Velike preproge v plišu in linolej. Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah

Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

L & C HARDTMUTH



KOH-I-NOOR

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

RESTAVRACIJA NOVI SVET



Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA 14



ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tvornice. 15. letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. **PISALNI STROJI „ADLER“** Kolesa iz prvih tvornic, Dürkopp, Styria, Nero, Kayser. — Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Daje se tudi na obroke učiteljem izjemoma s 5% popustom; pri takojšnjem plačilu pa s 5% popustom normalne cene. Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA

Gospodsvetska cesta št. 2.

NE POZABITE, DRAGO SCHWAB

da Vas obleče za vsako priliko po najnižji ceni in najmoderneje priznana domača tvrdka

LJUBLJANA, DVORNI TRG ŠT. 3

Specijelno angleški in češki kamgarni, ševjoti itd. (tudi na metre) v najmodernejših vzorcih, perilo ter razni drugi modni in sportni predmeti, dežni plašči itd.

KARO

industrija čevljev

Samo dobre kvalitete!
za promenado
za cesto
za močno rabo
za turistiko
za lov
za smučanje.



MARIBOR

Koroška cesta 19.

Cenjeno učiteljstvo uživa še vedno že znane plačilne ugodnosti. Zahtevajte cenik!

Oblačilnica „ILIRIJA“ vodi!

Da udovoljimo željam naših strank, smo ustanovili novi oddelek za

čevlje.

Poleg vseh oblačilnih artiklov boste lahko dobili pri nas damske, moške in otroške čevlje prvovrstnih kvalitete

na obroke.



Oblačilnica „Ilirija“

LJUBLJANA, Mestni trg 17/I. Telefon 28-25.

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257 reg. zadruga z neom. zav. Brzjavke: „Kmetški dom“. / Telefon 2847
V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1. ♦ ♦ PODRUŽNICI V KAMNIKU IN V MARIBORU

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2 %, brez odbitka davka na rente. — Stanje vlog okroglo 30.000.000 Din. Rezerve nad 500.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek.rač. pod najugodnejšimi pogoji. Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8 do 12 1/2 in od 3 do 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 do 12 1/2.

Radio omogočen vsakomur!

V drugič stopamo s tem geslom pred cenj. občinstvo z namenom, da omogočimo **vsakomur brez izjeme** poslušati radio ter biti s tem deležen vseh ugodnosti, ki jih nudi poslušalcem ta iznajdba.

V želji, da postane **vsakdo naš naročnik** oddajamo v času od 7. aprila do 7. maja 1930. po sledečih senzacionalnih cenah in plačilnih pogojih naslednje aparate:

- 1000 komadov finih **detektorskih aparatov**, kompletnih, s kristalom, eno slušalko ter materialom za zunanjo anteno za Din 60— ter štirikratno mesečno plačilo à Din 45—.
- 200 komadov **anoelektronskih aparatov**, kompletnih, z dvomrežno elektronko, z baterijami, eno slušalko ter materialom za zunanjo anteno za Din 90— ter osemkratno mesečno plačilo à Din 72—.
- 100 komadov **troelektronskih aparatov** z avdijonom ter dvema nizkofr. stopnjama, kompletnih, z akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt., angl. zvočnikom Amplion AC 11 ter materialom za zunanjo anteno za Din 200— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 185—.
- 50 komadov **štirielektronskih aparatov** z visokofr. elektronko z zamreženo anodo, avdijonom ter dvema nizkofr. stopnjama, kompletnih z akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt. ter finim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 za Din 380— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 320—.

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 37

*Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!*